

Általános Nyelvészeti
Tanulmányok
XXIII.

Szerzők:

Abrusán Márta, Alberti Gábor, Bánréti Zoltán, Bródy Mihály,
É. Kiss Katalin, Hunyadi László, Lipták Anikó, Mészáros Éva,
Molnár Valéria, Nádasdi Péter, Olsvay Csaba, Rákosi György,
Surányi Balázs, Szécsényi Tibor, Szendrői Kriszta

Általános Nyelvészeti Tanulmányok XXIII.

Új irányok és eredmények
a mondattani kutatásban

Sorozatszerkesztő:

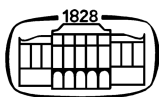
Kenesei István

A kötet szerkesztője:

Bartos Huba

Technikai szerkesztő:

Siptár Péter

Akadémiai Kiadó, Budapest

Megjelent a Magyar Tudományos Akadémia támogatásával

ISBN 978 963 05 9043 3

Kiadja az Akadémiai Kiadó,
az 1795-ben alapított Magyar Könyvkiadók
és Könyvterjesztők Egyesülésének tagja
1117 Budapest, Prielle Kornélia u. 19.
www.akkr.hu
www.szakkonyv.hu

Első magyar nyelvű kiadás: 2011

© Akadémiai Kiadó, Budapest 2011

Minden jog fenntartva, beleértve a sokszorosítás, a nyilvános előadás, a rádió- és televízióadás, valamint a fordítás jogát, az egyes fejezeteket illetően is.

Printed in Hungary

A kiadásért felelős az Akadémiai Kiadó Rt. igazgatója
A számítógépes szerkesztés Kiss Zoltán munkája L^AT_EX 2_ε rendszerrel
A nyomdai munkálatokat a PXP Első Magyar Digitális Nyomda Zrt. végezte
Felelős vezető: Szekeresné Kereszturi Krisztina
Budapest, 2011
Felelős szerkesztő: Sisák Gábor
Termékmenedzser: Egri Róbert
Kiadványszám: TK110001
Megjelent 39,33 (A/5) ív terjedelemben

HU ISSN 0569-1338

© Szelényi László

Ezzel a kötettel köszöntjük a 80 éves Kiefer Ferencet

Tartalomjegyzék

Szerkesztői bevezetés (<i>Bartos Huba</i>)	9
--	---

I. Elméletek, modellek, univerzálék

<i>Molnár Valéria</i> : „Fundamentális” kérdések az információstruktúrában – univerzális és tipológiai megfigyelések tükrében	15
<i>Alberti Gábor</i> : ÆALIS, avagy a szintaxis dekompozíciója	51
<i>Szécsényi Tibor</i> : Magyar mondszerkezeti jelenségek elemzése HPSG-ben	99

II. Modulok és kapcsolódásaik

<i>Hunyadi László</i> : Frázisstruktúra és prozódia: interfész vagy közös kognitív alapok? . .	141
<i>Bánréti Zoltán – Mészáros Éva</i> : A szintaktikai rekurzivitás afáziában	191
<i>Abrusán Márta</i> : Kvantorok és fokmértékre vonatkozó kérdések	227

III. A fókusz kérdésköre

<i>É. Kiss Katalin</i> : Szerkezetileg kódolt előfeltevés a magyar mondszerkezetben	245
<i>Bródy Mihály – Szendrői Kriszta</i> : A kimerítő felsorolás értelmezésű fókusz: válasz . . .	265
<i>Surányi Balázs</i> : A szintaktikailag jelöletlen fókusz pragmatikája	281

IV. Elemzések, alkalmazások

<i>Lipták Anikó</i> : A fragmentumok mondatnana a magyarban	317
<i>Rákosi György</i> : Összetett visszaható névmások a magyarban	351
<i>Olsvay Csaba</i> : A lokalitás szerepe a lehetséges operátor-hatókörök szintaktikai magyarázatában	377
<i>Nádasdi Péter</i> : Egy ismeretlen vonatkozó szerkezetről	415
A sorozatszerkesztő utószava (<i>Kenesei István</i>)	437

Szerkesztői bevezetés

Az *Általános Nyelvészeti Tanulmányok* e legújabb, 23. kötetének központi témája: a szintaxis helye a modern nyelvelméletben; célja, hogy a mondattan magyar művelőinek kutatási eredményeit bemutatva képet adjon a hazai olvasóközönség számára e terület fejlődésének egyes fontos irányairól. A kötet egyúttal tisztelgés is a sorozatszerkesztő, a kötetszerkesztő és a szerzők részéről Kiefer Ferenc akadémikus előtt, 80. születésnapja alkalmából. Kiefer Ferencnek elévülhetetlen érdemei vannak a modern formális nyelvelmélet tanulmányozásának meghonosításában, kutatásának és oktatásának intézményesítésében, kutatók generációinak „kinevelésében” és „pályára állításában”. E kötet szerzőinek nagy része (a szerkesztőt is beleértve) tanítványa és/vagy közeli munkatársa volt, sokunk vett részt az általa vezetett, több mint két évtizedet felölelő *Strukturális magyar nyelvtan* projektum különböző fázisaiban, s lett így fejezetszerzője az ebből származó négykötetes könyvsorozatnak is, melyet ugyancsak ő szerkesztett. Akik pedig szerzőink közül (történetesen) sem tanítványai, sem közvetlen munkatársai nem voltak, azokra is jelentős szakmai hatást gyakorolt munkássága. E kötettel kívánunk most neki további jó egészséget, hosszú és tartalmas életet, valamint azt, hogy szakmai munkásságát mindannyiunk további hasznára-okulására még sokáig folytathassa.

Kötetünk azonban nem egy laza szerkezetű, vegyes tartalmú *Festschrift* – a sorozat legnemesebb hagyományainak megfelelően csak magas színvonalú kutatások eredményeit megjelenítő tanulmányok kerülhettek bele, alapos (mindkét irányban anonim) szakmai lektorálás alapján. Ezúton szeretnék köszönetet mondani a kötetbe benyújtott dolgozatok lektorainak, akik időt-energiát nem sajnálva megírt bírázataikkal jelentős mértékben járultak hozzá a tanulmányok minőségéhez, valamint ahhoz, hogy az olvasóközönség számára minél könnyebben, minél mélyebben megérthetőek legyenek a közölt eredmények.

Az itt megjelenő tanulmányokat tematikusan négy tömbbe rendeztem. Az első rész (*Elméletek, modellek, univerzálék*) tanulmányai részben kevésbé ismert kurrens modellek szintaktikai alkalmazhatóságát mutatják be (Alberti, Szécsényi), részben pedig az általános tipológia szintjén működő információszerkezeti elveket, mintázatokot vizsgálják (Molnár). A második rész (*Modulok és kapcsoló-*